

за благоразумието и смирението на императора и обоготворявалъ неговия видъ, мощъ и безстрашливъ умъ.

Така ни описватъ византийскитѣ лѣтописци тая знаменита среща на българския царъ Симеона съ ромейския императоръ Романа Лакапина на 9. септемврий 923 год. Отъ това описание обаче не може да се установи, какъвъ е билъ резултатътъ отъ тая среща, защото лѣтописцитѣ разказватъ отъ една страна, че Симеонъ, посраменъ отъ речъта на императора, се съгласилъ да склучи миръ, а отъ друга — че двамата господари си разотишли, безъ да се спогодятъ относно мира. Това привидно противоречие не е мжно да се отстрани, стига само да се разбере истинския смисълъ на разглежданитѣ събития и изобщо характерътъ на самата среща.

Сериозната опасность, която заплашвала Симеона отъ северо-западнитѣ покрайнини на царството му, го извикала въ България, и той билъ принуденъ втори пжтъ да се оттегли отъ стенитѣ на Цариградъ. Но тая необходимостъ го поставяла въ крайно несгодно положение спрѣмо Византия. Нему не билъ нуженъ миръ, защото той не бѣ достигналъ още заветния си стремежъ, инкъ той би трѣбало да се откаже завинаги отъ всичко, което бѣ направилъ въ течение на десетъ години за постигане на целъта си. Обаче, право да отстжи въ България и да върне на Византия безвъзмездно всичко, което се намирало въ неговата властъ, не му позволявали гордостъта и честолюбието му: това би значило да се смири предъ вѣчния врагъ, да се откаже отъ завоеванията си, отъ своето величие, слава и сила предъ слабата Византия, която той държалъ толкова дълго време въ страхъ и трепетъ и която още тѣй неотдавно го умолявала за миръ и готова била да отстжи частъ отъ владенията си. Но отъ друга страна да води война на два противоположни фронта било така сжщо невъзможно. Затова, като знаелъ, че отъ страна на Византия, която била всѣкога готова да склучи миръ, не може да има нѣкаква опасность, Симеонъ решилъ да склучи временно примирие безъ всѣкакви задължения и условия, за да може, следъ потѣпкването на възстанието въ Сърбия и България, отново да почне войната съ Византия и вече да довърши почнатото. Съ императора и патриарха той мислилъ да се отнесе дипломатически: той искалъ да скрие отъ тѣхъ намѣрението си, за да не срещне отпосле въ тѣхъ силни противници и поради това стараелъ се да представи работата тѣй, като че ли иска да склучи дълъгъ миръ.

Симеонъ се явилъ подъ стенитѣ на Цариградъ съ всичката си войска и, както въ 913 год., пръвъ предложилъ миръ; той поискалъ да дойдатъ при него патриархътъ и велможи, предъ които право заявилъ на патриарха Николая: „Азъ излѣзохъ отъ земята си при тебе, за да почна преговори за славно и важно дѣло — за мира“. Следъ това той назначава среща съ самия императоръ Романа, за да свърши дѣлото по мира. Въ сжщото време, като искалъ да изтъкне, че, ако той пръвъ предлага миръ, това е извикано не отъ укоритѣ и заплашванията на Романа, не отъ молбитѣ и по съветитѣ на патриархъ Николая и не отъ своето безсилие предъ немощната империя, Симеонъ заповѣдва да изгорятъ предъ самия Цариградъ околноститѣ му и изпраца българитѣ по плячка. — Настава денътъ на срещата. Симеонъ и тукъ се стареа да покаже своето надмощие, величие и сила предъ ромейския императоръ: той се явява въ пълния си блѣсъкъ като царъ; а за да изтъкне, че въ основата на византийската политика лежи измама и чрезъ това да унизи предъ себе си представителя ѝ, той заповѣдва внимателно да огледатъ платформата, на която трѣбало да се покачи; най-сетне въ разговора съ императора той се стараелъ да покаже, че му предписва условията на мира, и че сега всичко отъ него зависи.